

Олександр В. Кожухівський*

ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ: ОСНОВНІ ВИДИ ТА МЕТОДИ

У статті досліджено категоріальний апарат фінансового контролю у сфері публічних закупівель, охарактеризовано основні його види та методи здійснення. Запропоновано авторське бачення сутності поняття «фінансовий контроль у сфері публічних закупівель», обґрунтовано методи здійснення такого виду контролю. Визначено основні проблеми та недоліки здійснення фінансового контролю у сфері публічних закупівель в Україні та запропоновано шляхи їх вирішення.

Ключові слова: контроль, фінансовий контроль, публічні закупівлі, фінансовий контроль у сфері публічних закупівель, види, методи, облік.

Табл. 4. Рис. 1. Літ. 14.

DOI: 10.32752/1993-6788-2024-1-278-270-281

Oleksandr V. Kozhukhivskyi

FINANCIAL CONTROL IN THE SPHERE OF PUBLIC PROCUREMENTS: MAIN TYPES AND METHODS

The article examines the categorical apparatus of financial control in the field of public procurement, characterizes its main types and methods of implementation. The author's vision of the essence of the concept of "financial control in the field of public procurement" is offered, the methods of implementing this type of control are substantiated. The main problems and shortcomings of the implementation of financial control in the field of public procurement in Ukraine are identified and ways of solving them are proposed.

Keywords: control, financial control, public procurement, financial control in the field of public procurement, types, methods, accounting.

Peer-reviewed, approved and placed: 14.08.2024.

Постановка проблеми. Фінансовий контроль є невід'ємною складовою економіки будь-якої країни, оскільки спрямований на забезпечення законності, фінансової дисципліни та запобігання фінансовим порушенням під час мобілізації, розподілу і використання ресурсів для виконання державних завдань та функцій, а також для сприяння ефективному соціально-економічному розвитку всіх учасників фінансових відносин.

Фінансовий контроль у сфері публічних закупівель має забезпечувати виявлення та фіксацію порушень законодавства, а також застосування санкцій до порушників. На основі результатів цих заходів необхідно проводити аналіз факторів, що призвели до порушень процедур і правил організації закупівель, та розробляти механізми для їх попередження в майбутньому. Фінансовий контроль поки що не є всеосяжним і не повністю охоплює кредитно-фінансову сферу. В нинішніх умовах система фінансового контролю потребує посилення державного контролю. Зокрема, недостатньо ефективним є зовнішній контроль, незалежний від виконавчої влади, який має запобігати нецільовому використанню коштів. Система фінансового контролю майже не виконує попереджувальну функцію, зосереджуючись

* Vinnytsia National Agrarian University. Ukraine.

переважно на фіксації порушень, замість їх попередження. Враховуючи все вищезазначене, вивчення проблеми фінансового контролю у сфері публічних закупівель є вкрай актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання особливостей здійснення фінансового контролю у сфері публічних закупівель є предметом розгляду та тривалих наукових дискусій зарубіжних та вітчизняних вчених-економістів. Теоретико-методичні засади фінансового контролю досліджують уже відносно довгий час багато вітчизняних учених, серед яких слід виділити таких, як В. Бортняк [1], Л. Васільєва [2], Н. Владімірова [3], Л. Гуцаленко [9], Н. Дацій [2], В. Залізнюк [2], Т. Кривцова [3], С. Скаковська [4] та інші.

Науковцями, які розглядають проблематику публічних закупівель є: М. Вітюк [5], І. Глушаченко [6], Н. Здирко [7, 8], Т. Мулик [8], Я. Мулик [8], Е. Юрій [5] та інші.

Попри вагомій дослідженні питань, пов'язаних із контролем у сфері публічних закупівель, деякі аспекти фінансового контролю за публічними закупівлями потребують ґрунтовного вивчення та доопрацювання.

Метою дослідження статті є категоріального апарату фінансового контролю у сфері публічних закупівель, характеристика основних його видів та методів здійснення.

Основні результати дослідження. Перш ніж розглядати поняття фінансового контролю, варто охарактеризувати у загальному дефініцію контролю. Цей термін походить від французького «contrerole», що означало «список у двох примірниках». Його подальша трансформація в «controle» відображала спостереження з метою перевірки. Трактують контроль у вузькому сенсі лише як перевірки має місце і нині. Наприклад, у виданій уже у 2000 р. «Економічній енциклопедії» контроль розуміється як «складова частина управління економічними об'єктами і процесами, що включає спостереження за об'єктами з метою перевірки відповідності спостережуваного стану об'єкта <...> нормативним актам» [10]. Власне контроль є системою спостереження і перевірки стану господарсько-фінансової діяльності юридичних і фізичних осіб. Як бачимо, під контролем розуміється перевірка чого-небудь або кого-небудь.

Т. Кривцова та Н. Владімірова у своїх дослідженнях виділяють три підходи до визначення поняття «контроль»: процесний, системний і функціональний, пояснюючи це тим, що контроль є багатогранною та багатфункціональною економічною категорією [3].

Л. Дікань, О. Кожушко, О. Лядова розглядають поняття «контроль» у двох аспектах: як функцію управління та як економічну категорію. Контроль як функція управління відображає більш прикладний аспект тоді, коли контроль як економічна категорія має виключно теоретичне значення» [11].

Фінансовий контроль є одним із видів контролю, який виступає як невід'ємний елемент державного управління. Він здійснюється на кожному з етапів фінансової діяльності, тобто при формуванні фондів грошових коштів, розподілі та використанні. Необхідно зазначити, що коли перші три стадії руху грошових коштів і фінансової діяльності послідовно відбуваються одне за одним, то для контролю характерна певна подвійність: по-перше, він має

наскрізний характер і здійснюється на кожній стадії руху коштів; по-друге, виступає як підсумковий етап у русі фінансових ресурсів держави. Таким чином фінансовий контроль у різноманітних формах пронизує всю фінансову діяльність.

Від того, наскільки якісною буде інформація, що надається системою фінансового контролю, багато в чому залежить обґрунтованість рішень, які торкаються різних сфер як державної фінансово-економічної політики, так і фінансово-господарської діяльності державних підприємств, підприємств з державною участю або особливо пов'язаних з діяльністю держави. А це, як відомо, є основною передумовою стійкості господарського і, як наслідок цього, соціально-політичного розвитку країни в цілому. Іншими словами, ефективність фінансового контролю в системі державного управління є одним з важливих факторів фінансово-економічного та соціально-політичного благополуччя нації [2, с. 16].

Л. Васильєва, Н. Дацій, та В. Залізнюк вдало зазначають, що «організація фінансового контролю в системі державного управління відображає загальні принципи державного управління як системи і є початком, що об'єднує адміністративно-управлінські ресурси у вирішенні основного завдання — врахуванні всього спектра чинників, що визначають ефективність діяльності контрольного органу у взаємодії з підзвітними йому господарсько-економічними суб'єктами» [2, с. 17].

Розглядаючи поняття «фінансовий контроль», важливо зауважити, що він тісно пов'язаний із контрольною функцією фінансів. Сутність цієї функції полягає у створенні необхідних економічних умов для здійснення контролю за розподілом централізованих і децентралізованих грошових фондів, із метою забезпечення відповідних суб'єктів потрібними фінансовими ресурсами.

О. Василик визначає фінансовий контроль як управлінську функцію, яка виконує інтегруючу роль у сфері фінансів, і нехтування цією функцією знижує ефективність управління фінансовими процесами. Він розглядає фінансовий контроль як комплексну систему, що забезпечує законність використання фінансових ресурсів на всіх рівнях управління, дозволяючи оцінювати ефективність прийнятих рішень та сприяти економічному зростанню [12, с. 538].

Слушну думку висловлює Л. Гуцаленко, зазначаючи, що фінансовий контроль є цілеспрямованою та комплексною фінансово-правовою діяльністю уповноважених органів фінансового контролю або їх структурних підрозділів, що визначена згідно актів чинного законодавства. Він полягає у встановленні фактичного та реального стану справ на підконтрольному об'єкті щодо його фінансово-господарської діяльності та спрямований на дотримання фінансової дисципліни, законності і раціональності в процесі формування, володіння, використання та розподілу фінансових активів для ефективного соціально-економічного розвитку всіх суб'єктів фінансових правовідносин [9, с. 6].

С. Скаковська розуміє фінансовий контроль як комплекс цілеспрямованих заходів органів, їх підрозділів чи службових осіб, які здійснюють державний фінансовий контроль у межах повноважень, встановлених законодавством України, з метою упередження, виявлення та припинення

фінансових правопорушень на підконтрольному об'єкті щодо його фінансово-господарської діяльності, а також, фінансового забезпечення законності, фінансової дисципліни та ефективності формування і витрачання коштів, у тому числі бюджетних, та інших активів у процесі володіння, розпорядження, використання і відчуження державного майна, відшкодування збитків та встановлення міри відповідальності у порушення фінансового, у тому числі бюджетного законодавства [4, с. 356].

Є. Найдьон, В. Сандул трактують фінансовий контроль як один із різновидів фінансової діяльності держави, який полягає у здійсненні перевірки суб'єктів господарювання незалежно від форми власності шляхом застосування встановлених в чинному законодавстві методів контрольної діяльності для виявлення недоліків у фінансовій звітності підприємств, установ, організацій в процесі створенні, розподілу, використання грошових фондів [13, с. 50].

Проведений аналіз наукових підходів дозволяє розглядати фінансовий контроль як систему заходів, спрямованих на перевірку, аналіз і оцінку фінансово-господарської діяльності суб'єктів, з метою забезпечення законного, ефективного та доцільного використання фінансових ресурсів. Він охоплює перевірку надходжень і витрат державних коштів, їх раціональне використання, дотримання фінансової дисципліни, а також контроль за виконанням бюджетних і фінансових зобов'язань.

Елементами фінансового контролю є суб'єкти (сукупність органів, які здійснюють фінансовий контроль), об'єкти (грошові, розподільчі процеси при формуванні та використанні фінансових ресурсів), нормативно-правові акти (закріплюють правові основи створення та функціонування фінансового контролю), види та методи фінансового контролю.

Основними завданнями фінансового контролю є:

- 1) перевірка збереження, ефективності та цільового використання бюджетних коштів бюджетотримувачами;
- 2) перевірка виконання фінансових зобов'язань перед державою та органами місцевого самоврядування організаціями і громадянами;
- 3) контроль за виконанням державних цільових програм і витрачанням коштів, спрямованих на їх реалізацію;
- 4) перевірка своєчасності і повноти освіти цільових фондів;
- 5) контроль за використанням кредитних ресурсів;
- 6) забезпечення фінансової безпеки держави і фінансової стійкості господарюючих суб'єктів;
- 7) виконання господарюючими суб'єктами покладених на них фінансових зобов'язань;
- 8) виявлення, усунення та профілактика порушень фінансової дисципліни;
- 9) підвищення ефективності фінансової політики держави.

Фінансовий контроль, залежно від суб'єктів, які його здійснюють, поділяється на такі види: державний, внутрішній, громадський фінансовий контроль та аудит (рис. 1).

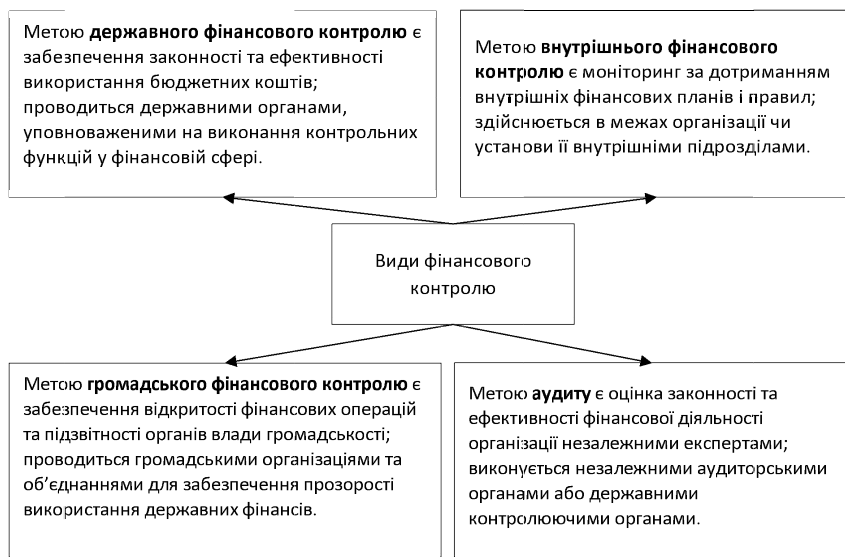

Рис. 1. Види фінансового контролю в Україні, сформовано автором

Купівля товарів, робіт чи послуг за публічні кошти займає більшу частину економіки всіх розвинутих країн, а саме від 6% до 21% від ВВП. Великі обсяги кажуть про те, що публічні закупівлі створюють ринки товарів, робіт та послуг і впливають на споживання та витрати [5, с. 102]. Фінансовий контроль у сфері публічних закупівель є важливим інструментом для гарантування прозорості та раціонального використання державних коштів. Незважаючи на те, що окремі аспекти фінансового контролю та публічних закупівель широко досліджуються в науковій літературі, комплексне визначення саме фінансового контролю в контексті публічних закупівель не розкривається. Зважаючи на це, пропонуємо авторське бачення сутності фінансового контролю у сфері публічних закупівель. Так, під цим поняттям розуміємо систему заходів, спрямованих на забезпечення законності, прозорості та ефективного використання бюджетних коштів при проведенні закупівель державними органами, установами та іншими суб'єктами, які використовують державні ресурси. Цей контроль дозволяє перевіряти, чи відповідають закупівельні процеси законодавчим вимогам, чи раціонально використовуються кошти, і чи виконуються всі фінансові зобов'язання згідно з договорами.

Основні функції фінансового контролю у сфері публічних закупівель представлені у табл. 1.

В Україні відповідальність за здійснення моніторингу та фінансового контролю у сфері публічних закупівель розподілена між декількома органами державної влади залежно від їхніх компетенцій та законодавчих підстав (табл. 2).

Таблиця 1. Функції фінансового контролю у сфері публічних закупівель, сформовано автором

№ з/п	Функція	Характеристика
1	Забезпечення прозорості процесу закупівель	Контроль за законністю всіх етапів закупівель, від підготовки тендерної документації до укладання контрактів, допомагає гарантувати, що процедури проводяться відповідно до законодавства.
		Моніторинг процесу закупівель через електронні системи, такі як ProZorro, сприяє підвищенню прозорості та відкритості процесу для громадськості та учасників ринку.
2	Запобігання корупції	Фінансовий контроль забезпечує своєчасне виявлення порушень і недоліків у процесі закупівель, що дозволяє зменшити ризики корупційних дій.
		Аудиторські перевірки і регулярний моніторинг сприяють підзвітності учасників публічних закупівель, знижуючи можливість зловживань бюджетними коштами.
3	Підвищення ефективності використання державних коштів	Фінансовий контроль допомагає оцінити економічну доцільність закупівель і раціональність витрат. Це сприяє ефективному використанню бюджетних ресурсів та оптимізації витрат на закупівлі.
		Аналіз фінансово-господарських операцій дозволяє виявити нецільове використання коштів або перевищення витрат, що в подальшому допомагає скоригувати стратегії закупівель для досягнення максимального ефекту.
4	Контроль за виконанням контрактів	Після укладання договорів фінансовий контроль відслідковує дотримання умов контракту, своєчасність постачання товарів або послуг, а також їхню якість. Це дозволяє уникнути невиконання зобов'язань або надання неякісної продукції.
		Постійний моніторинг виконання зобов'язань підрядників та виконавців допомагає запобігти фінансовим втратам і покращує управління ризиками.
5	Попередження та профілактика фінансових порушень	Фінансовий контроль не тільки виявляє порушення, але й допомагає впроваджувати превентивні заходи, які попереджують зловживання та помилки в майбутніх закупівлях.
		Система попереджувального контролю спрямована на вдосконалення процесів закупівель, зокрема через розробку рекомендацій та коригування процедур.

Для здійснення фінансового контролю у сфері публічних закупівель органи державної влади використовують різноманітні методи з метою забезпечення законності, прозорості та ефективності використання державних коштів, запобігання порушенням і зловживанням, а також оптимізації процесів закупівлі на всіх етапах. Методи фінансового контролю у сфері публічних закупівель, як конкретні прийоми його проведення, поділяються на документальні – передбачають перевірку та аналіз документації, пов'язаної з фінансовими операціями у сфері публічних закупівель (ревізії, перевірки, моніторинги, аудит) і натуральні – спрямовані

на фактичне вимірювання або оцінку матеріальних цінностей та фізичних процесів, що супроводжують закупівлі (інвентаризація, лабораторний аналіз, контрольний обмір, контрольний запуск сировини у виробництво тощо) (табл. 3).

Таблиця 2. Функції органів державної влади щодо фінансового контролю у сфері публічних закупівель, узагальнено автором на основі [6, с. 160]

№ з/п	Орган державної влади	Функції
1	Міністерство економіки України	виконує функції регулювання та реалізація державної політики у сфері закупівель;
2	Антимонопольний комітет України	виконує функції органу оскарження з метою неупередженого та ефективного захисту прав та законних інтересів осіб, пов'язаних з участю у процедурах закупівлі, утворює постійно діючу адміністративну колегію (колегії) з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель;
3	Рахункова палата України	у разі виявлення при здійсненні заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) ознак кримінального або адміністративного правопорушення повідомляє про них відповідні правоохоронні органи. Відповідні правоохоронні органи за наслідками розгляду матеріалів Рахункової палати інформують її про вжиті заходи реагування;
4	Державна аудиторська служба України	виконує функції державного фінансового контролю через здійснення: державного фінансового аудиту; перевірки закупівель; інспектування (ревізії); моніторингу закупівель тощо.
5	Державна казначейська служба України	здійснює оперативний контроль наявності документів без перевірки їх відповідності встановленим формам чи змістовності (йдеться про річний план закупівель та звіт про результати проведення процедури закупівлі) шляхом їх самостійного перегляду в електронній системі закупівель

Зауважимо, що результати контролю у сфері закупівель представлені в Публічних звітах про діяльність Державної аудиторської служби України. Так, її міжрегіональними територіальними органами протягом 2023 р. Держаудитслужбою проведено 713 ревізій та 395 перевірок закупівель, під час яких перевірено понад 1,0 тис. підприємств, установ і організацій. Загальна сума виявлених фінансових порушень, що призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів, становить майже 211,0 млрд грн., з них коштів бюджетів усіх рівнів та бюджетних установ – близько 43,1 млрд грн. Крім зазначеного, органами Держаудитслужби у січні-грудні 2023 р. проведено близько 12,2 тис. моніторингів закупівель. За результатами проведених моніторингів закупівель протягом звітного періоду попереджено порушень, у тому числі шляхом відміни торгів, на суму майже 7,4 млрд грн та розірвання договорів на суму близько 12,4 млрд грн. Також у 2023 р. проведено 205 державних фінансових аудитів [14].

Таблиця 3. Методи фінансового контролю у сфері публічних закупівель, узагальнено автором

№ з/п	Назва методу	Характеристика методу
Документальні методи		
1	Ревізія	Сутність: комплексна перевірка фінансово-господарської діяльності на основі документів за певний період. Мета: виявлення порушень, зловживань або недоліків у процесах закупівель.
2	Перевірки	Сутність: тематична або часткова перевірка окремих фінансових операцій чи процесів у закупівлях. Мета: виявлення невідповідностей між планами і фактичними витратами, а також законності укладених договорів.
3	Моніторинги	Сутність: постійне спостереження за процесами закупівель для своєчасного виявлення порушень або відхилень. Мета: оперативне виявлення ризиків та відхилень у процесах закупівель.
4	Аудит	Сутність: незалежна перевірка фінансової діяльності у сфері закупівель для оцінки її відповідності законодавчим нормам. Мета: оцінка ефективності, законності та доцільності фінансових операцій.
Натуральні методи		
5	Інвентаризація	Сутність: фактична перевірка наявності та стану активів, що закуповуються. Мета: порівняння фактичної наявності товарів із даними бухгалтерського обліку.
6	Лабораторний аналіз	Сутність: дослідження якості матеріалів або товарів через лабораторні тести. Мета: оцінка відповідності якості товарів технічним вимогам або стандартам.
7	Контрольний обмір	Сутність: перевірка фактичних обсягів виконаних робіт або наданих послуг через обмірювання. Мета: оцінка відповідності обсягів робіт умовам контракту.
8	Контрольний запуск сировини у виробництво	Сутність: перевірка фактичної кількості та якості сировини, що використовується для виробництва продукції. Мета: оцінка правильності технологічного процесу і раціонального використання сировини.

Варто зазначити також, що згідно звітів про роботу Держаудитслужби, відбувається постійне активне впровадження сучасних ІТ рішень, зокрема, створено Систему підтримки прийняття рішень та керування бізнес процесами Держаудитслужби та її інтеграція, впроваджено заходи Концепції з ІТ централізації в системі управління державними фінансами, створення ІАС (генерація паспорта підконтрольної установи, накопичення інформації для ідентифікації ризиків тощо). Заходами з діджиталізації Держаудитслужбою виокремлено наступні:

- 1) розроблено Концепцію та підготовлено ТЕО ІАС «Е Аудитор»;
- 2) включено проект «Е Аудитор» до переліку 94 пріоритетних проектів цифрової трансформації України;

3) розроблено та впроваджено в діяльність ефективні IT-рішення для моніторингу процедур закупівель, які забезпечують повноту ревізійних дій та ефективний контроль у сфері закупівель [1].

Фінансовий контроль у сфері публічних закупівель має важливе значення для забезпечення ефективного використання бюджетних коштів, запобігання корупції та порушень. Однак цей процес стикається з низкою викликів та проблем, які можуть знижувати його ефективність, а саме:

- постійні зміни у законодавстві можуть створювати правову невизначеність для учасників закупівель та контролюючих органів, що ускладнює процес перевірок;
- нестача підготовлених фахівців погіршує якість проведення перевірок і призводить до помилкових рішень або невиявлення порушень;
- наявність корупції серед контролюючих органів знижує ефективність фінансового контролю і ускладнює виявлення та припинення порушень;
- фінансовий контроль за публічними закупівлями часто проводиться постфактум, тобто після завершення закупівельних процедур або після витрат коштів, що значно ускладнює можливість оперативного виявлення порушень та їх своєчасного усунення;
- використання електронних платформ, таких як ProZorro, сприяє підвищенню прозорості, проте іноді такі системи стикаються з технічними або організаційними проблемами, що обмежує їх ефективність;
- концентрація уваги на дотриманні формальних процедур може залишати поза увагою економічну доцільність закупівель;
- відсутність координації між різними відомствами може призводити до дублювання функцій або невчасного обміну інформацією.

Для підвищення ефективності фінансового контролю у сфері публічних закупівель необхідні комплексні зміни, що охоплюють законодавчі, організаційні та технологічні аспекти. Виходячи з окреслених викликів та проблем фінансового контролю у сфері публічних закупівель, пропонуємо наступні шляхи їх вирішення (табл. 4).

Таким чином, вдосконалення фінансового контролю у сфері публічних закупівель вимагає системного підходу, що включає покращення законодавчої бази, автоматизацію процесів, підвищення кваліфікації кадрів та залучення громадськості до контролю. Це дозволить знизити кількість порушень, підвищити прозорість і раціональність використання бюджетних коштів, а також сприяти ефективному управлінню публічними фінансами.

Висновки. Отже, фінансовий контроль є важливим інструментом у забезпеченні прозорості та ефективності публічних закупівель. Запропоновано під фінансовим контролем у сфері публічних закупівель розглядати систему заходів, спрямованих на забезпечення законності, прозорості та ефективного використання бюджетних коштів при проведенні закупівель державними органами, установами та іншими суб'єктами, які використовують державні ресурси

Визначено, що основними методами фінансового контролю у сфері публічних закупівель є документальні та натуральні. Документальні методи дозволяють аналізувати фінансову документацію для виявлення порушень,

тоді як натуральні методи включають фізичні перевірки та вимірювання для оцінки фактичних обсягів і якості товарів або послуг. Разом ці методи забезпечують комплексний підхід до контролю, підвищуючи прозорість та ефективність публічних закупівель.

Таблиця 4. Шляхи вдосконалення фінансового контролю у публічних закупівлях, пропозиції автора

№ з/п	Рекомендації	Характеристика
1	Уніфікація та спрощення законодавства.	Необхідно розробити більш чіткі та прості норми для проведення публічних закупівель і контролю за ними, це дозволить усунути правові прогалини та уникнути неоднозначного тлумачення законодавства.
2	Впровадження механізмів адаптації до змін	Законодавство має бути адаптоване до змін у ринкових умовах і швидко реагувати на нові виклики, такі як технологічні інновації або економічні кризи.
3	Розвиток і вдосконалення електронних систем	Електронні платформи, такі як ProZorro, повинні бути вдосконалені для більш ефективного моніторингу всіх етапів закупівель – від планування до виконання контрактів. Використання блокчейн-технологій для захисту даних може забезпечити ще більшу прозорість і надійність контролю.
4	Автоматичний аналіз і моніторинг	Впровадження систем автоматизованого аналізу тендерів і контрактів дозволить швидше виявляти потенційні порушення та ризики. Це допоможе зменшити людський фактор і оперативно реагувати на відхилення.
5	Введення жорсткіших санкцій за порушення	Збільшення розміру штрафів та інших адміністративних заходів стосовно учасників, які порушують правила публічних закупівель, зможе знизити кількість зловживань.
6	Запровадження чітких механізмів контролю виконання санкцій	Ефективне виконання вже накладених штрафів і застосування дисциплінарних заходів сприятиме підвищенню відповідальності серед учасників закупівель.
7	Створення єдиної бази даних для органів контролю	Запровадження спільної інформаційної платформи для обміну даними між усіма державними органами, що здійснюють контроль у сфері закупівель, дозволить покращити координацію та швидкість реагування
8	Розвиток спільних перевірок	Посилення співпраці між різними органами державної влади, такими як Рахункова палата, Державна аудиторська служба, Антимонопольний комітет, підвищить ефективність фінансового контролю.
9	Впровадження попереджувальних заходів	Розробка інструментів для запобігання порушенням на ранніх стадіях, таких як системи раннього виявлення ризиків або перевірка відповідності перед початком закупівельної процедури.
10	Впровадження чітких критеріїв оцінки ефективності	Крім перевірки законності закупівель, необхідно оцінювати економічну доцільність витрат і реальні результати закупівель для держави.

Запропоновано заходи щодо вдосконалення фінансового контролю у сфері публічних закупівель, запровадження яких сприятиме не лише підвищенню ефективності використання бюджетних коштів, але й

зменшенню корупційних ризиків, зміцненню довіри до державних органів і поліпшенню якості державних послуг.

1. Бортняк В.А. Форми і методи здійснення фінансового контролю в Україні. Академічні візії. 2022. Вип. 13. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7514213>.
2. Васильєва Л.М., Дадій Н.В., Залізняк В.П. Ефективність фінансового контролю в системі державного управління. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2020. № 3. DOI: 10.32702/2307-2156-2020.3.3. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1590>
3. Кривцова Т.О., Владімірова Н.П. Сутність державного фінансового контролю в контексті забезпечення фінансової безпеки суб'єктів господарювання. Ефективна економіка. 2015. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3837> (дата звернення: 05.09.2024)
4. Скаковська С.С. Концептуальні засади державного фінансового контролю на сучасному етапі. Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки. 2023. Вип. 4. С. 353-363. DOI: <https://doi.org/10.31713/ve4202331>.
5. Вітюк М.С., Юрій Е.О. Сучасний стан процесу фінансового контролю у сфері публічних закупівель. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка. 2021. № 10. С. 101-108. DOI: <https://doi.org/10.32851/2708-0366/2021.10.14>.
6. Глушаченко І.В. Фінансовий контроль у сфері публічних закупівель медичного обладнання: виклики сьогодення. Інвестиції: практика та досвід. 2023. № 18. С. 157-163. DOI: 10.32702/2306-6814.2023.18.157.
7. Здирко Н.Г. Державне регулювання та контроль у сфері публічних закупівель. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2019. Вип. 3-4. С. 79-89. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2019.03.079>.
8. Здирко Н.Г., Мулик Т.О., Мулик Я.І. Особливості нормативно-правового регулювання публічних закупівель в умовах правового режиму воєнного стану й повоєнного відновлення України. Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2023. № 3 (65). С. 73-89. DOI: 10.37128/2411-4413-2023-3-5
10. Економічна енциклопедія: у 3 т. Т. 1. / упоряд. С. Мочерний. Київ: Видавничий центр «Академія», 2000. 864 с.
11. Дікань Л.В., Кожушко О.В., Лядова Ю.О. та ін. Контроль у бюджетних установах: теорія та практика: монографія. за заг. ред. канд. екон. наук, професора Л.В. Дікань. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця. 2016. 332 с.
12. Василик О.Д. Державні фінанси України: підручник. Київ: НІОС, 2002. 608 с.
13. Найдзон Є.М., Сандул В.А. Окремі аспекти діяльності органів державного фінансового контролю. Юридична наука. 2020. № 5 (107) Т. 2. С. 48-55. DOI: 10.32844/2222-5374-2020-107-5-2.06.
14. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України. URL: <https://dasu.gov.ua/ua>

-
1. Bortniak V.A. Formy i metody zdiisnennia finansovoho kontroliu v Ukraini. Akademichni vizii. 2022. Vyp. 13. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7514213>.
 2. Vasilieva L.M., Datsii N.V., Zalizniuk V.P. Efektyvnist finansovoho kontroliu v systemi derzhavnoho upravlinnia. Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok. 2020. № 3. DOI: 10.32702/2307-2156-2020.3.3. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1590>
 3. Krivtsova T.O., Vladimirova N.P. Sutnist derzhavnoho finansovoho kontroliu v konteksti zabezpechennia finansovoi bezpeky subiektiv hospodariuvannia. Efektyvna ekonomika. 2015. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3837> (data zvernennia: 05.09.2024).
 4. Skakovska S.S. Kontseptualni zasady derzhavnoho finansovoho kontroliu na suchasnomu etapi. Visnyk Natsionalnoho universytetu vodnoho hospodarstva ta pryrodokorystuvannia. Ekonomichni nauky. 2023. Vyp. 4. S. 353-363. DOI: <https://doi.org/10.31713/ve4202331>.
 5. Vitiuk M.S., Yurii E.O. Suchasnyi stan protsesu finansovoho kontroliu u sferi publichnykh zakupivel. Tavriiskyi naukovyi visnyk. Serii: Ekonomika. 2021. № 10. S. 101-108. DOI: <https://doi.org/10.32851/2708-0366/2021.10.14>.
 6. Hlushachenko I.V. Finansovi kontrol u sferi publichnykh zakupivel medychnoho obladnannia: vyklyky sohodennia. Investysii: praktyka ta dosvid. 2023. № 18. S. 157-163. DOI: 10.32702/2306-6814.2023.18.157.

7. Zdyrko N.H. Derzhavne rehuliuвання та контроль у сфері публичних закупівел. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2019. Вип. 3-4. С. 79-89. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2019.03.079>.
8. Zdyrko N.H., Mulyk T.O., Mulyk Ya.I. Особливості нормативно-правового регулювання публичних закупівел в умовах правового режиму воєнного стану у повоєнного відновлення України. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2023. № 3 (65). С. 73-89. 10.37128/2411-4413-2023-3-5.
10. *Економічна енциклопедія: у 3 т. Т. 1.* / упоряд. С. Мочерний. Київ: Видавничий центр «Академія», 2000. 864 с.
11. Dikan L.V., Kozhushko O.V., Liadova Yu.O. та ін. *Контроль у бюджетних установах: теорія та практика: монографія*. за заг. ред. канд. екон. наук, професора L.V. Dikan. Харків: KhNEU ім. С. Кознетсія. 2016. 332 с.
12. Vasylyk O.D. *Derzhavni finansy Ukrainy: pidruchnyk*. Київ: NIOS, 2002. 608 с.
13. Naidon Ye.M., Sandul V.A. *Окремі аспекти діяльності органів державного фінансового контролю*. Юридична наука. 2020. № 5 (107) Т. 2. С. 48-55. DOI: 10.32844/2222-5374-2020-107-5-2.06.
14. Ofitsiyni sait Derzhavnoi audytorskoï sluzhby Ukrainy. URL: <https://dasu.gov.ua/ua>